ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 6 (1042) ● ЧАЦВЕР, 21 лютага 1974 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выдаецца з 1935 г.

Мал. А. Майчанава.

23 ЛЮТАГА — ДЗЕНЬ САВЕЦКАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТУ

Увесь наш народ рыхтуецца ўрачыста адзначыць 56-ю гадавіну Узброеных Сіл СССР.

Ва універсітэце гэтай знамянальнай даце прысвячаюцца тэматычныя вечары і экскурсіі, сустрэчы з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны і з маладымі воінамі з падшэфных воінскіх часцей. Пра гераічную гісторыю Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту расказваюць факультэцкія і курсавыя насценныя газеты.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Пасля перамогі Кастрычніцкай рэвалюцыі адной з важнейшых задач была узброеная абарона дзяржавы рабочых і сялян ад злоснага націску знешняй і унутранай контррэвалюцыі. 15 (28) студзеня 1918 года У. І. Ленін падпісаў дэкрэт Савета Народных Камісараў аб арганізацыі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі (РСЧА), 29 студзеня (11 лютага) — Рабоча-Сялянскага Чырвонага Флоту (РСЧФ).

* * *

У гонар баявога нараджэння першых палкоў Савецкай Арміі на ўскраіне Пскова ўзвышаецца манумент — 47-метровы гранёны штык.

* * *

Гіганцкая арганізацыйная дзейнасць Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада ў ходзе грамадзянскай вайны ўвянчалася стварэннем рэгулярнай, масавай, кадравай Чырвонай Арміі. Да канца 1920 года яе колькасць дасягнула 5500 тысяч чалавек.

* * *

1 верасня 1939 года быў прынят «Закон аб усеагульным воінскім абавязку».

* * *

У гады Вялікай Айчыннай вайны Камуністычная партыя стаяла на чале народа-змагара. За першыя паўгода вайны ў партыйныя арганізацыі арміі і флоту ўлілося больш як 1100 тысяч камуністаў. Да канца вайны больш трох мільёнаў членаў і кандыдатаў ВКП(б) знаходзілася ў радах арміі і флоту, што складала 60 працэнтаў саставу партыі. Камуністам быў кожны чацвёрты ваеннаслужачы.

ДА НОВЫХ ЗДЗЯЙСНЕННЯЎ!

З вялікім энтузіязмам і ўздымам успрыняў універсітэцкі калектыў Зварот ЦК КПСС да партыі, да савецкага народа з заклікам азнаменаваць чацвёрты год пяцігодкі новымі поспехамі ў выкананні рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

На ўсіх факультэтах, у аддзелах і ў іншых падраздзяленнях БДУ прыняты павышаныя сацыялістычныя абавязацельствы. Сёння мы расказваем аб галоўных задачах, якія паставілі перад сабой калектывы фізічнага і філалагічнага факультэтаў.

З АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВАЎ КАЛЕКТЫВУ ФІЗІЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА

Пастаянна павышаць ідэйна - тэарэтычны ўзровень прафесарска-выкладчыцкага саставу, інжынерна-тэхнічнага і вучэбна-дапаможнага персаналу:

— актыўна ўдзельнічаць у рабоце філасофскіх семінараў, палітшкол і гурткоў бягучай палітыкі;

— падаць да абароны адну доктарскую і 23 кандыдацкія дысертацыі:

Паляпшаць вучэбна-метадычную работу:

— падрыхтаваць да друку два падручнікі (па атамнай і малекулярнай фізіцы, па вышэйшай матэматыцы і матэматычнай фізіцы), 20 вучэбных дапаможнікаў, 5 манаграфій, 10 навукова-метадычных артыкулаў, зрабіць 25 дакладаў па пытаннях методыкі выкладання ў вышэйшай школе на кафедральных семінарах.

Распрацаваць 35 новых агульных і спецыяльных курсаў.

Паставіць 70 новых лабараторных работ і ўдасканаліць 50.

Падаць на ВДНГ два экспанаты і адзін вучэбна-метадычнага характару.

Увесці да канца 1974 года сістэму аўтаматычнага апытвання студэнтаў у лабараторыі механікі і малекулярнай фізікі.

Павышаць эфектыўнасць навукова-даследчай работы прафесарска - выкладчыцкага саставу, навуковых супрацоўнікаў і аспірантаў;

— падрыхтаваць да друку 150 навуковых артыкулаў;

— падаць 15 аўтарскіх заявак на вынаходніцтвы.

Уключыць у план укаранення БДУ 4 навукова-даследчыя тэмы.

Выканаць гаспадарча-дагаворных работ на суму не менш 1 млн. рублёў.

Палепшыць навуковую работу студэнтаў:

— прыцягнуць не менш як 100 студэнтаў старэйшых курсаў да выканання гаспадарча-дагаворных работ;

— падрыхтаваць да публікацыі 20 навуковых артыкулаў (у сааўтарстве з супрацоўнікамі);

— падаць на ўсесаюзны конкурс 5 студэнцкіх работ і на рэспубліканскі — 60.

Правесці падрыхтоўчую работу па стварэнню СНДЛ для работы па гаспадарчых дагаворах (кафедра электрафізікі).

Удасканальваць палітыка-выхаваўчую, грамадскую і шэфскую работу.

Працягваць работу ў школах юных фізікаў пры БДУ і ў г. Дзяржынску.

Прачытаць 20 лекцый для старшакласнікаў аб фізічным факультэце БДУ.

Весці далейшую работу сярод супрацоўнікаў па здачы норм новага комплексу ГПА.

З АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВАЎ КАЛЕКТЫВУ ФІЛАЛАГІЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА

Палітыка-выхаваўчая работа:

— шырэй практыкаваць лекцыі і палітгутаркі сярод шырокай грамадскасці ў час педагагічнай, дыялекталагічнай фальклорнай практыкі;

— правесці на факультэце «Вечар славянскай дружбы», свята паэзіі, прысвечанае 10-годдзю літаб'яднання «Узлёт» і інш.;

— прачытаць для шырокай грамадскасці не менш як 200 дакладаў па розных пытаннях развіцця мовы і літаратуры, па актуальных праблемах навукі, эканомікі і палітыкі;

— падрыхтаваць 15 гідаў-перакладчыкаў для «Інтурыста» і «Спадарожніка».

Вучэбна-метадычная работа:

— падрыхтаваць праграмы па беларускай дзіцячай літаратуры, беларускай дакастрычніцкай літаратуры.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ДА НОВЫХ ЗДЗЯЙСНЕННЯЎ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

методыцы выкладання беларускай мовы, практычнай стылістыцы беларускай мовы, беларускай мове па спецыяльнасці руская мова і літаратура, па спецкурсах (спецыяльнасць беларуская мова);

— непахісна здзяйсняць план аснашчэння вучэбнага працэсу сучаснымі тэхнічнымі сродкамі;

— правесці чытанне лекцыйнага курса «Гісторыя рускай савецкай літаратуры» на ФПК; курса замежнай літаратуры, рускай класічнай літаратуры, беларускай літаратуры, беларускай і рускай мовы; літаратуры народаў СССР;

— прачытаць лекцыі па тэорыі і гісторыі рускай савецкай літаратуры, методыцы літаратуры, па беларускай мове і методыцы яе выкладання на курсах удасканалення настаўнікаў сярэдніх школ г. Мінска і Мінскай вобласці;

— правесці кансультацыі і лекцыі па актуальных праблемах сучаснай савецкай літаратуры для настаўнікаў г. Мінска, Пухавіцкага, Дзяржынскага і Мядзельскага раённых аддзелаў народнай асветы;

— прадоўжыць шэфства над Красненскай сярэдняй школай Маладзечанскага раёна і інш.

Навукова-даследчая работа:

— выдаць вучэбныя дапаможнікі па беларускай і рускай мовах, па беларускай і рускай літаратуры, у тым ліку:

Л. І. Бурак. Сучасная беларуская мова.

Матэрыялы да слоўніка мінска-маладзечанскіх гаворак. II выд.

Л. М. Шакун (у саўтарстве). Марфемны слоўнік беларускай мовы.

Е. С. Мяцельская, Я. М. Камароўскі. Беларуская мова.

Н. М. Рамашка. Традыцыі і сучаснасць.

А. Я. Супрун. Падручнік рускай мовы для 4 класа беларускай школы.

II том фальклорных матэрыялаў.

Падрыхтаваць да выдання:

Е. С. Мяцельская. Беларуская дыялекталогія. Сінтаксіс.

І. В. Шадурскі. Лексіка беларускай мовы.

В. П. Красней. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы. Тэматыка кантрольных работ і метадычныя ўказанні для судэнтаў-завочнікаў.

С. А. Лысенка. У брацкай садружнасці.

Л. І. Фіглоўская. Якуб Колас. Семінарый.

Хрэстаматыя па мовазнаўству.

Беларускі фальклор у сучасных запісах.

Аб мове і стылі твораў У. І. Леніна. Зб. артыкулаў.

Н. С. Мажэйка. Стараславянская мова.

Б. І. Касоўскі. Агульнае мовазнаўства, III ч.

— Правесці на факультэце алімпіяду «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс» (па універсітэцкі агляд прадставіць 60 работ);

— прадставіць на юбілейную студэнцкую навуковую канферэнцыю не менш як 70 дакладаў;

— прадставіць на рэспубліканскі агляд студэнцкіх навуковых работ не менш як 60 даследаванняў;

— падрыхтаваць да абароны 2 доктарскія і 6 кандыдацкіх дысертацый.

УСЁ ПРА ТОЕ Ж

ТАК, УСЁ пра тое ж— пра вучобу. І зараз самы раз пагаварыць пра яе: толькі што закончылася сесія, у адных першая, у іншых—апошняя. Падведзены вынікі, старанна падлічаны сярэднія балы групы, курса, размеркаваны месцы.

...Я на хімфаку. Размова з адказным за акадэмічны сектар Сяргеем Цярэшчанкам, студэнтам другога курса, сур'ёзным, удумлівым хлопцам, аказалася вельмі цікавай.

— Вас цікавіць, як здалі мы гэту сесію? Нядрэнна. Хаця ў мінулым годзе I—III курсы здалі намнога лепш, чым зараз. На факультэце 45 непаспяваючых, але 75 атрымалі на экзаменах толькі «выдатна». Лепш за ўсіх здаў сесію чацвёрты курс. А вось чаму першакурснікі аказаліся толькі на трэцім месцы, я не магу растлумачыць. Можа, не звыкліся яшчэ з новымі для іх абставінамі.

Асабіста я лічу, што маглі б дасягнуць большага, калі б больш значэння надавалі вучобе на працягу ўсяго семестра.

— Але ці не з'яўляецца гэта вынікам недастатковай работы вашага сектара?

— У нейкай меры гэта так. Але я не лічу, што мы можам прымусіць каго-небудзь добра вучыцца. Калі чалавек не хоча займацца, то яго нічым не прымусіш. А выкарыстоўваць нейкія адміністрацыйныя меры... Мы ўжо дарослыя людзі; самі павінны вырашаць, што нам патрэбна. Хочаш вучыцца—паступай ва універсітэт і вучыся па-сапраўднаму, не хочаш—ідзі працаваць.

— А калі ў чалавека выпадковы зрыў і яму проста трэба дапамагчы, падштурхнуць? Калі ён настолькі адстаў ад сваіх сяброў, што ў яго апусціліся рукі, ён не ведае нават, за што яму ўзяцца!

— Мы дапамагаем такім. Як правіла, больш моцныя студэнты займаюцца са слабейшымі, растлумачваюць ім незразумелы матэрыял. Робіцца ўсё гэта ў індывідуальным парадку, і я не ведаю, ці варта афіцыйна выклікаць адстаючага, напрыклад, на сходзе і пытацца, патрэбна яму дапамога ці не. Спыталі б так у мяне, наўрад ці адказаў бы я сцвярджальна. Гэта вельмі складана — прымусіць чалавека паверыць у свае сілы, і афіцыйны, адміністрацыйны падыход да гэтай справы не самы лепшы.

На жаль, у студэнтаў паняцце «акадэмічны сектар» цесна звязалася з паняццямі «выклік», «бюро», «вымова», «зняцце са стыпендыі», таму і адносяцца яны да нас з перасцярогай. Адказны за акадэмсектар у групе—гэта «даносчык», які вечна лезе не ў свае справы, лае за дрэннае наведванне лекцый, за непадрыхтаваны адказ на семінарскіх, за нявыкананую лабараторную. А што ж за гэта — па галоўцы гладзіць?

Так заўсёды і застаецца акадэмсектар ворагам студэнтаў. А патрэбна, каб ён быў сябрам.

— Мне здаецца, што калі б у групе быў хоць адзін канкрэтны прыклад таго, што акадэмсектар дапамог некаму «стаць на ногі», да гэта і адносіліся б не так. А то ў вас, сапраўды, атрымліваецца, што ўсе адмоўныя бакі работы—вымовы, выклікі і г. д.—маюць канкрэтнага адрасата — акадэмсектар, а дапамога праяўляецца ў індывідуальным парадку і да акадэмсектара часам не мае ніякага дачынення.

— Я б так не сказаў. Проста гэта найлепшая форма дапамогі. Залішняя афіцыйнасць толькі шкодзіць. Вось калі трэба «прапясочыць» каго-небудзь—другая справа.

— Што вы яшчэ робіце для таго, каб павысіць зацікаўленасць студэнтаў у вучобе?

— У час кожнай сесіі мы выпускаем акадэмбюлетэні. Правялі анкету загружанасці студэнтаў. Яна паказала, што пры правільным размеркаванні часу заўсёды можна знайсці адну-дзве гадзіны для дадатковых заняткаў. Праводзілі месячнік 100-працэнтнай паспяховасці. Але студэнты, ды і мы самі, аднесліся да гэтага без належнай увагі, таму гэта мерапрыемства не дало ніякіх вынікаў. Дрэннымі былі кантакты з «Камсамольскім пражэктарам», але спадзяюся, што ў гэтым семестры мы паправім справы.

На пасяджэнні акадэмсектара мы вырашылі паслаць дэлегацыі за вопытам на другія факультэты, такія, як фізфак, ФПМ. Думаем, што гэты кантакт дапаможа нам у далейшай рабоце.

Пастараемся лепш наладзіць сувязь з групамі. У хуткім часе мяркуем правесці «Тыдзень наведвання».

Карацей, новы семестр—новыя планы, новыя клопаты. Як яны ажыццёвяцца, пакажа жыццё.

Л. НІКУЛІНА.
(Прэс-цэнтр камітэта камсамола).

Дыпломніца хімфака Марына Шубіна вядзе даследаванні на кафедры высокамалекулярных злучэнняў.

Фота П. Грабенчука.

РАСКАЗВАЕМ ПРА ДЭЛЕГАТАЎ

Люба Тарасюк — студэнтка IV курса беларускага аддзялення філалагічнага факультэта — дэлегат XXV з'езда камсамола Беларусі і XVII з'езда ВЛКСМ. Пра яе наш расказ.

СЭРЦА МАЛАДОГА КАРАНІ

ВЫТОКІ

З фатаграфіі ў часопісе чорнымі вялікімі вачыма на мяне глядзіць дзяўчо з доўгай касой, перакінутай на грудзі. У гэтым позірку — давернлівасць, дабрата, запрашэнне да шчырай размовы-споведзі:

О, зямля, дарагая зямліца!..
Колькі сэрцу, як птушцы, ні біцца,—
У тваім назаўсёды палоне
Мне б расінкаю звонка скаціцца
На твае, як у мамы, далоні...

Так упершыню з дапамогай часопіса «Маладосць» я пазнаёмілася з Любай. А вось яна сама сядзіць перада мной у звычайным дамашнім халаціку і тапачках. На каленях разгорнуты зборнік «Дзень паэзіі». Гутарка ідзе пра беларускую літаратуру, любімых пісьменнікаў: П. Панчанку, Г. Бураўкіна, Я. Коласа і зусім маладую Люду Забалоцкую, якая ўмее тонка адчуваць чалавечую душу і найдрабнейшыя адценні роднай мовы.

Родная мова... Для Любы гэта не проста беларуская мова. Гэта яе вёска, закаты і світанні над ціхай Пінай, сівы дзядуля. Гэта матчыны далоні, цёплыя і шурпатыя, спеў сярпоў на жытнёвым полі:

А сонца здзіўлена прыстала
Іх спеў паслухаць на мяжы.
...Я з гэтых песень прарастаю.
Дый як — без іх у сэрцы—жыць?

Калі скончыла дзесяцігодку і вырашыла паступаць на філфак, многія адгаворвалі, маўляў, у цябе ёсць здольнасці да дакладных навук, а будзеш у школе пісьць многія. А калі ўсё ж паступіла, знаёмыя пры сустрэчы шкадавалі яе: ты ж добра вучылася, а будзеш усяго толькі настаўніцай мовы, ды яшчэ ў вёску паедзеш. Люба нават і не спрабавала апраўдвацца, толькі ўсміхалася праз сябе. А душа спявала: пачынала збывацца тое, дзеля чаго яна з'явілася на свет, у чым бачыла сваё прызначэнне. Сур'ёзна вывучаць мову — гэта ж так добра!

Зараз, прыязджаючы ў родныя Пінкавічы і сустракаючы некага з былых скептыкаў, яна не чуе ў свой адрас ні папрокаў, ні спачуванняў. Людзі паверылі ў Любу.

СЦЕЖКАМІ ЛАБАНОВІЧА

Выгнулася каля Піны вёска. Вялікія шлакабетонныя дамы складаюць яе вуліцы. Вясной зацвітаюць у Пінкавічах сады, восенню гулка падаюць на зямлю спелыя яблыкі і ціхімі вечарамі плыве ў паветры яблыневы водар. Усё новыя і новыя будынкі вырастаюць у вёсцы. Хутка зрасцецца яна з Пінскам.

Славіцца вёска людзьмі — дужымі і храбрымі рыбакамі і хлебаробамі. Гэта яны ў пачатку стагоддзя выступілі супраць прыгнёту жорсткага пана Скірмунта. Зараз пра нялёгкую барацьбу з панам памятаюць нямногія. Адзін з іх— Любін дзед.

Люба ўспамінае: ясны летні дзень. Яна, яшчэ зусім маленькая дзяўчынка, гуляе пад старым вязам з лялькамі. Дзед сядзіць на прызбе і нетаропка, быццам сам для сябе, расказвае:

— Люты пан быў Скірмунт. Зямлі ў яго было многа, а ён яшчэ на нашы балоты «зуб меў»...

Потым, ужо ў школе, калі сустрэлася з коласаўскім «На ростанях», дзяўчына па-іншаму глянула на свет, які акружаў яе. Глянула, каб ніколі не расставацца з ім.

Засыхаюць старыя вязы. Мялее Піна. Але гэтак жа зліваецца яна з Прыпяццю ў час вясновага разводдзя, утвараючы адно вялікае мора, так што мяжу паміж рэкамі можна ўбачыць хіба толькі з верталёта. Замест старых дрэў Люба з дзедам пасадзілі маладыя клёны і акацыі.

Пра любоў да родных мясцін дзяўчына гаворыць проста: я прывыкла к далям. Памятаеце, у Коласа: «На прастор! На шырокі прастор! Я люблю гэтыя прасторы. Люблю неаглядныя ружова-сінія далі іх, поўныя жыцця, малюнкавасці...»

На другім курсе Люба напісала работу пра дзейнасць Я. Коласа на Піншчыне. Гутарыла са старымі, вывучала матэрыялы мясцовага музея. Пісала «для душы», а атрымалася выдатная навуковая работа, якая на рэспубліканскім аглядзе-конкурсе атрымала I катэгорыю. З гэтай работай яе запрасілі выступіць у Кіеўскім універсітэце.

ВЕРУ Ў ЯЕ...

— так сказаў пра Любу Тарасюк Ніл Сямёнавіч Гілевіч, паэт, загадчык кафедры беларускай літаратуры. — І ў яе не толькі паэтычны талент, але і вялікія навуковыя здольнасці.

Яшчэ на першым курсе Люба пачала займацца ў семінары «Паэтыка фальклору». Узяла нялёгкую тэму: «Прыёмы і спосабы абагульнення ў народнай песні». Па розных яе аспектах пісала навуковыя і курсавыя работы.

Выключна добрасумленнай назваў дзяўчыну Н. С. Гілевіч. Яна ўмее думаць, абагульняць, глыбока пранікаць у тэму. Калі аднойчы размова зайшла аб планах на будучае, Люба сказала:

— Як бы ні склаўся далейшы лёс, буду займацца навуковай працай. Адчуваю, што магу нешта зрабіць у навуцы. І чым больш ведаю, тым больш хочацца ведаць. Гэта павінна прайсці праз маё жыццё, інакш я сабе не дарую...

А неяк, у час сесіі паскардзілася:

— Зайздрошчу людзям, якія могуць займацца любімай справай. А ў мяне так не хапае часу.

РАЗВОДДЗЕ

Быццам неабсяжнае мора, утворанае Прыпяццю і Пінай, разліваецца для людзей дабрата душы і шчырасць Любы, якраз тое, што больш за ўсё цэніць яна ў іншых. Тыя, хто мала ведае дзяўчыну, лічаць, што яна занадта сур'ёзная і замкнёная. А сяброўкі ведаюць Любу як цікавага субяседніка, вернага таварыша, жыццярадаснага чалавека. Калі ў пакоі інтэрната, дзе жывуць пяць розных па характарах дзяўчат, узнікае спрэчка, рашаючы голас заўсёды застаецца за Любай.

Тома Шабан — лепшая Любіна сяброўка — шчыра прызнаецца:

— Не ведаю, за што яна са мной сябруе: я ж такая лёгкадумная. А вось мне без Любы было б цяжка. Яна — мая жыццёвая раўнавага. Часам здзіўляюся, як хапае яе на ўсё: вучыцца толькі на выдатна — атрымлівае Ленінскую стыпендыю, узначальвае ў факультэцкі савет СНТ, камсамольскае бюро курса, сама займаецца навуковай работай, піша вершы. І пры ўсім гэтым яшчэ нам дапамагае.

Толькі што скончыліся заняткі. Мы сядзім з Любай у пустой аўдыторыі, і яна расказвае пра нялёгкую зімовую сесію, пра чацвёртую дружную групу, сваю бібліятэку, што сабрала за гады вучобы ва універсітэце.

А потым пачынае чытаць новыя вершы пра Бацькаўшчыну, «Рэквіем перасохшым рэкам».

Высокая, тоненькая, яна ўся падаецца наперад, як бы імкнучыся ўзляцець над прасторамі, пра якія склала свае паэтычныя радкі. Шчокі заружавеліся, а ў вачах загарэўся маленькі агеньчык, каб стаць вялікім полымем, што саграе людскія сэрцы.

Л. ПЕРАСЫПКІНА.

У БАЯХ ЗАГАРТАВАНЫЯ, ПРАЦАЙ ВЫПРАБАВАНЫЯ

Цікавай была гутарка ветэрана грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў Л. І. Арціменкава і былога воіна В. А. Бародкі са студэнтамі IV курса юрыдычнага факультэта.

Фота **Д. Чаховіча.**

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

За подзвігі на франтах у гады Вялікай Айчыннай вайны ордэнамі і медалямі было ўзнагароджана больш сямі мільёнаў чалавек, 11 603 воіны ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза, з іх каля 74 працэнтаў — камуністы.

З сярэдзіны 50-х гадоў савецкія Узброеныя Сілы ўступілі ў новы этап свайго развіцця—этап карэнных пераўтварэнняў ва ўсіх галінах ваеннай справы ў сувязі з укараненнем ракетна-ядзернай зброі.

12 кастрычніка 1967 года быў прынят новы «Закон СССР аб усеагульным воінскім абавязку».

Рашаючай сілай Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту з'яўляюцца высокакваліфікаваныя кадры каманднага, палітычнага і інжынерна-тэхнічнага саставу. Сярод афіцэраў і генералаў кожны чацвёрты мае вышэйшую ваенную або спецыяльную адукацыю. Больш 65 працэнтаў афіцэраў палкавога звяна—маладзей трыццаці год, да 45 працэнтаў афіцэрскіх пасад у арміі займаюць інжынеры і тэхнікі. Больш 90 працэнтаў нашых генералаў, адміралаў і афіцэраў—члены КПСС. Камуністы і камсамольцы складаюць больш 80 працэнтаў асабовага саставу Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

ДУШОЮ МАЛАДАЯ

ЯНА НАЛЕЖЫЦЬ да ліку тых, каго называюць камсамольцамі 30-х гадоў. Захопленыя пафасам вялікага будаўніцтва новага жыцця, па-даросламу дзелавітыя, яны вынеслі з яго асаблівы рамантычны склад душы, гатоўнасць да самаахвяраванне і ў той жа час дзіўную прагу жыцця. Прыйшла сталасць. Але лаюнацку заўзяты характар і народжаны рэвалюцыяй неўтаймоўна-энергічны парыў засталіся. І па ўсяму жыццёваму шляху яны цвёрда нясуць добрую чалавечую рысу —спяшацца жыць!

Мне здаецца, гэта самае яркае, што характэрна для нашага юбіляра —Еўдакіі Барысаўны Іванюценкі. Гэту рысу яна заўсёды імкнецца перадаць і маладым, дзеліцца без астатку ўсім тым лепшым, што паспела набыць на сваім працоўным шляху. Шлях жа гэты быў нялёгкі.

Яна нарадзілася на Украіне ў беднай сялянскай сям'і. І хто ведае, як склаўся б лёс, калі б не рэвалюцыя. Маці яе ў 30 год засталася ўдавой з чацвярыма дзецьмі на руках. Савецкая ўлада дапамагла ім усім стаць на ногі.

Былі і горкія хвіліны ў жыцці Еўдакіі Барысаўны: у барацьбе за станаўленне Савецкай улады на Украіне загінуў родны дзядзька (ён пражыў усяго 18 год, але так, што яму пастаўлен помнік у Горлаўцы), памерлі двое дзяцей, на франтах Вялікай Айчыннай вайны загінулі тры браты.

Свой першы працоўны мазоль Еўдакія Барысаўна атрымала ў шахце. Тут, у Данбасе, у 1930 годзе і пачалося яе камсамольскае юнацтва. А потым — сакратар пярвічнай камсамольскай арганізацыі, загадчык аддзела работы з піянерамі Алма-Ацінскага гаркома камсамола, інструктар райкома партыі, нарэшце, пагранвойскі, куды пайшла добраахвотна.

Армейскія шляхі-дарогі прывялі яе ў Беларусь. І пасля дэмабілізацыі вось ужо больш 20 год яна працуе нязменным тэхнічным сакратаром парткома універсітэта. Вялікі і шматгадовы вопыт справаводства, глыбокае веданне ўнутрыпартыйных пытанняў дапамагаюць ёй быць рознабакова кампетэнтным чалавекам. І ніхто не здзіўляецца, калі да яе ідуць за парадай, калі яна ў адсутнасць сакратара парткома або намесніка прымае кваліфікаваныя рашэнні, дае даручэнні, запрашае маладых камуністаў на гутаркі. Яе пастаяннае імкненне як мага больш пазнаць, паспець, перадаць другім свой вопыт выклікае павагу. Яе і сёння можна ўбачыць у бібліятэцы за падрыхтоўкай да семінараў партвучобы, у коле грамадскіх абавязкаў і даручэнняў. У гэтым пастаянным руху, пошуку — мэта яе жыцця, яе крэда.

Частка жыцця пройдзена. Пройдзена з гонарам. Пажадаем жа юбіляру, каб і далей яна была гэтак жа патрэбна людзям.

М. ЦІВА.

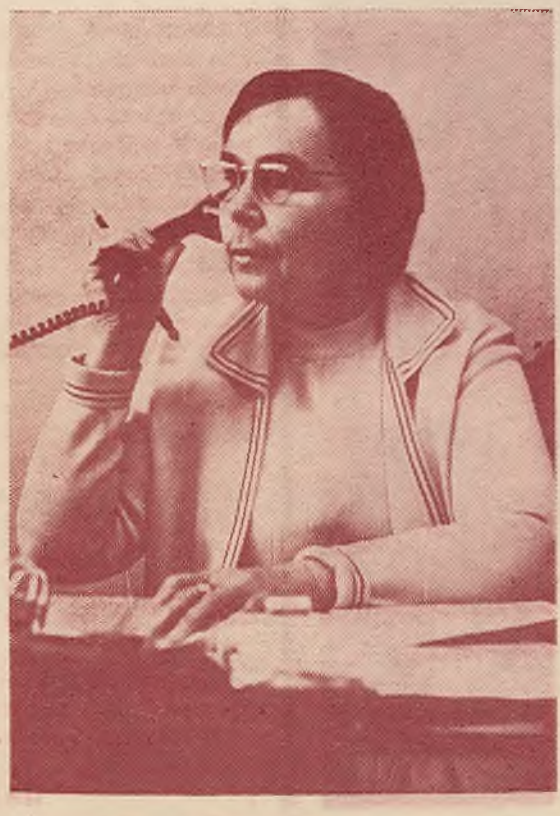

НА ЗДЫМКУ: самы тыповы момант з працоўнага дня Еўдакіі Барысаўны Іванюценкі.

Фота **М. Нечыпарэнкі.**

ЖЫВЕ ПОБАЧ ЧАЛАВЕК

Я ўглядаюся ў твар гэтага чалавека і ніяк не магу ўявіць яго воінам. Такая ўжо мірная яго сённяшняя прафесія. Але ж Ягор Андрэевіч Піскуноў прайшоў усю вайну, адчуў на сабе яе страшэнны подых, тры разы быў паранен і не аднойчы глядзеў смерці ў вочы. І не толькі мне, але і гэтым наведвальнікам дэканата фізфака — юнаку і дзяўчыне, для якіх Ягор Андрэевіч падпісвае паперы, таксама цікава было пачуць расказ ветэрана вайны, мужнага абаронцы Радзімы.

АГНЁМ ЗАГАРТАВАНЫ

Вайна перапыніла адпачынак. Пад раскаты бамбёжкі вяртаўся Я. А. Піскуноў у сваю часць. «Хутчэй бы трапіць да сваіх, даведацца аб усім дакладна... — адна за адной роіліся думкі, тоячы ў сэрцы надзею,—а можа гэта толькі вучэнні?»

На запытанне, дзе знайсці сваіх, пачуў:

— Адступаюць, хто застаўся жывы. Бярыце пад камандаванне толькі што прыбыўшых афіцэраў.

Загад ёсць загад. І хоць нясцерпна хацелася ўбачыць сваіх рабят, быць побач з імі плячо ў плячо, трэба было рашаць пастаўленую задачу, ісці на злучэнне з дэсантам. Але планы не здзейсніліся. З баямі адступалі да Ваўкавыска. І толькі ля Баранавіч злучыліся з 210-й мотадывізіяй. Тут Ягор Андрэевіч прыкладае ўсе намаганні, каб як мага хутчэй стварыць артылерыйскае падраздзяленне.

Цяпер ужо не адчувалі сябе адарванымі ад усяго фронту. Вызначаная баявая задача, суровая дысцыпліна цэментавалі людзей.

З сумам і болем у сэрцы прыходзілася пакідаць родную зямлю. Вось ужо побач Беразіна. Калі дывізія пачала пераправу цераз мост, Ягор Андрэевіч з батарэяй прыкрываў ад ворагаў падыходы да яго. Самім пераправіцца не ўдалося, мост ужо палаў. Трэба было шукаць выйсце. Звярнулі ў лясок. Праз некаторы час пачулі гул машын. Па шашы рухалася вялікая калона. Думалася, што гэта свае, што не паспелі пераправіцца на той бераг, але, падышоўшы бліжэй, пераканаліся: немцы. Трэба было прымаць бой. І тут савецкія воіны цаной гераічных намаганняў прарвалі варожы заслон. З групай артылерыстаў Я. А. Піскуноў адыходзіць да Гомеля...

Далей на яго ваенным шляху аб'яднаны партызанскі атрад, распараджэнне з Масквы аб назначэнні намеснікам начальніка штаба. А 12 сакавіка 1943 года важная падзея — злучэнне з Чырвонай Арміяй. Ён начальнік штаба артылерыі 415-й дывізіі, удзельнік некалькіх складаных аперацый: Львоўска-Сандамірскай, Вісла-Одэрскай і інш.

Пры наступленні на Кракаў была ўдала праведзена пераправа па лёдзе, за што Я. А. Піскуноў атрымаў падзяку камандавання. Наперадзе—зноў баі: на Одэрскім плацдарме, за што ўзнагароджан ордэнам Чырвонага Сцяга, затым удзельнічае ў вызваленні Прагі.

Закончылася вайна. Але змаганне за жыццё, за мір прадаўжаецца. Ягор Андрэевіч назначан старшым саветнікам за мяжой. Вярнуўшыся ў Мінск, ён навучае студэнтаў ваеннай справе, выхоўвае новае пакаленне абаронцаў міру і шчасця на зямлі.

І цяпер ён не хоча карыстацца заслужаным адпачынкам. Кожны дзень патрэбна маладым фізікам яго дапамога, парада... Але мала хто з іх ведае, якой невычарпальнай сілай волі, мужнасцю валодае гэты сціплы чалавек. Шмат узнагарод у яго: ордэн Айчыннай вайны І ступені, тры ордэны Чырвонай Зоркі. Ды хіба ўсё пералічыш, што прыйшлося перажыць гэтаму чалавеку! Але яго пражытае жыццё стварае наша сённяшняе шчасце, нашу радасць, упэўненасць.

В. ЛЕШЧАНКА.

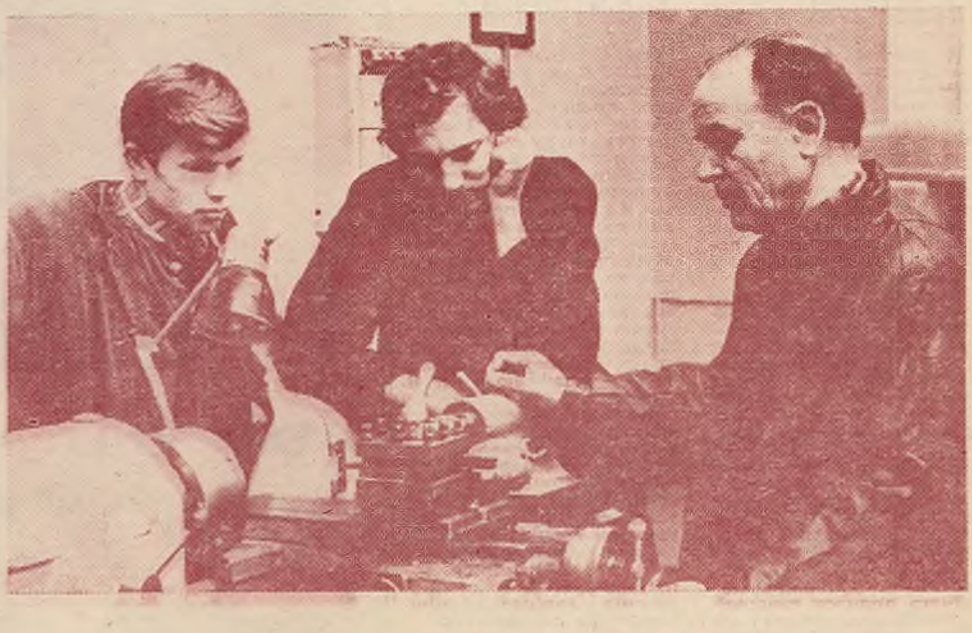

Былы лётчык-знішчальнік Міхаіл Іванавіч Юзафовіч ужо многа год працуе загадчыкам вытворчых майстэрань універсітэта і сваёй добрасумленнай працай служыць на карысць мірнага жыцця.

Кожны экспанат музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны пакідае вялікае ўражанне ў гэтых студэнтаў - іншаземцаў з падрыхтоўчага факультэта БДУ.

Фота **М. Нечыпарэнкі.**

З НАРОДАМ І Ў НАРОДЗЕ

Гэтыя словы народнага артыста СССР Рыгора Раманавіча Шырмы як нельга лепш малююць творчы партрэт заслужанага дзеяча мастацтваў БССР, лаўрэата прэміі Ленінскага камсамола Ігара Міхайлавіча Лучанка, кампазітара, чые песні сталі ўвасабленнем роднай старонкі, роднай Беларусі.

Песні І. Лучанка былі візітнай карткай мілай сэрцу Радзімы ў Чылі і на далёкім Сахаліне, на Кубе і ў мараркоў-паўночнаморцаў, у Балгарыі і Англіі. З творчасцю Ігара Міхайлавіча ўноў нарадзілася беларуская эстрада, асновай якой з'яўляецца народная песня — невычэрпная крыніца натхнення. Колькі кампазітараў праходзіла міма «Спадчыны» Я. Купалы, натхнёнага гімна роднаму краю, які, нібы каштоўны алмаз, заіскрыўся усімі колерамі вясёлкі ў цудоўнай, пранікнёнай музыцы-аправе І. Лучанка.

Чым жа можна растлумачыць такі поспех песень кампазітара? Нараджэнне песні—гэта заўсёды карпатлівыя пошукі аптымальнага вырашэння тэмы. Кампазітар сур'ёзна адносіцца да зместу твора, калі патрэбна—дапрацоўвае яго разам з выканаўцамі. Ён уважліва прыслухоўваецца да таго, як успрымаецца песня.

Як правіла, песні І. Лучанка напісаны на сур'ёзныя тэмы, іх не лёгка выконваць самадзейным артыстам, яны патрабуюць уважлівага стаўлення да кожнага слова, да кожнага акорду. Але ў гэтым і талент сапраўднага майстра: даць магчымасць нешта дадумаць самому. Народная песня таксама, перш чым стаць такой, была вытрымана, выканана і загартавана ў сотнях сэрцаў, адобрывалася дзесяткамі лепшых выканаўцаў. Поспех песень Лучанка вызначаецца і тым высокім прафесійным майстэрствам, за якім—гады вучобы ў Мінскай, Маскоўскай і Ленінградскай кансерваторыях, за якім—вялікая штодзённая праца.

...Актавая зала філалагічнага факультэта ніколі не была так запоўнена, як на сустрэчы моладзі універсітэта з любімым кампазітарам. У прэзідыуме Рыгор Шырма, Ігар Лучанок, паэты Ніл Гілевіч і Іосіф Скурко, выкладчыкі філфака і студэнты. Словам аб творчасці свайго малодшага сябра адкрыў сустрэчу старшыня Саюза кампазітараў БССР, народны артыст Савецкага Саюза Рыгор Раманавіч Шырма. Некалькі вершаў, на якія «Лучанок не хоча пісаць музыку», прачытаў Іосіф Скурко. Бясконцымі апладысментамі сустрэла зала расказ аб песнях, працэсе напісання твораў галоўнага госця — кампазітара Ігара Лучанка. Расказ яго пераплятаецца з выступленнямі артыстаў Беларускага радыё і тэлебачання Тамары Раеўскай, Юрыя Смірнова, Анатоля Падгайскага, Леаніда Івашкова, якія пранікнёна выканалі любімыя моладдзю песні Ігара Лучанка. Некалькі сваіх новых твораў на піяніна выканаў сам аўтар. Ад імя прысутных старшыня культмасавай камісіі мясцкома універсітэта Зінаіда Аляксееўна Зяневіч падносіць госцю альбом і пано «Вясна».

У заключэнне вечара быў паказан музычны тэлефільм з удзелам кампазітара.

Кветкамі, усмешкамі, моцнымі поціскамі рук праводзіў філфак дарагіх гасцей. І нібы пажаданне, нібы ўзмах рукі, ляцела наўздагон:

Полымя ружовых
верасоў,—
Я сюды прыходжу зноў
і зноў...

М. ПРЫГОДЗІЧ.

ПІСЬМЫ З ЭКСПЕДЫЦЫЙ

ВОЗЕРАЗНАЎЦЫ ЗА РАБОТАЙ

Група супрацоўнікаў лабараторыі возеразнаўства, якая выехала на возера Рычы, што знаходзіцца на паўночным захадзе нашай рэспублікі, шосты дзень напружана працуе на лёдзе, робячы замеры глыбінь. Узяты пробы, неабходныя для аналізу гідрахімічнага, гідрабіялагічнага і гідралагічнага рэжымаў вадаёму. Выкананы задачы, якія датычацца выяўлення асаблівасцей размеркавання і накаплення ападкаў у возеры. Вялікую ролю ў паспяховым выкананні запланаванага аб'ёму работ адыграла спрыяльнае надвор'е. Праўда, перыядычна наплываў густы туман. Ён зацягваў возера густой дымкай і зніжаў бачнасць да 200 метраў, што некалькі затрымлівала тэмп работы.

Станоўча адбілася на умовах працы нашай экспедыцыйнай групы і месца яе знаходжання. Несамавітая на першы погляд хатка рыбака Фёдара Аляксандравіча Васільева, які гасцінна даў нам прытулак, была для нас і лабараторыяй, і месцам адпачынку. Знаходзячыся ў 150 метрах ад возера, мы мелі магчымасць максімальна выкарыстоўваць рабочы час.

Праведзена дасканалая разметка плошчы і памераны глыбіні возера на кожным з 2500 квадратных метраў па чатырох кропках. Пяць дзён работы не далі чакаемага выніку. І толькі на шосты дзень удалося знайсці максімальную глыбіню, якая дасягае 51,9 метра. Сагрэтыя думкай, што дзесьці побач можа быць невялікая ўпадзіна, і яе два метры глыбіні могуць зрабіць Рычы самым глыбокім возерам у Беларусі, а значыць будзе няхай маленькае, але грунтоўнае адкрыццё, мы працавалі з падвоенай энергіяй. Замеры глыбінь ужо праводзіліся на плошчы ў 625 квадратных метраў. Адкрыццё не зроблена, але цяпер з упэўненасцю можна сказаць, што аўтарытэт адкрывальнікаў максімальнай глыбіні аднаго з буйнейшых і жывапісных азёр Беларусі у нас бясспрэчны.

Даследчыкам беларускіх азёр даўно вядома, што возера Рычы стаіць на другім месцы па глыбіні, уступаючы возеру Доўгаму, глыбіня якога дасягае 53-х метраў. Але да цяперашняга часу пытанне аб максімальнай глыбіні возера Рычы і шэрагу іншых заставалася спрэчным.

Па даных папярэдніх даследчыкаў максімальная глыбіня возера Рычы складала ад 41 да 50 метраў. Каб падвесці рысу ў спрэчцы, нашай групе лімнолагаў патрабавалася прарубіць каля тысячы палонак у саракапяцісантыметровым лёдзе. Шэсць дзён уздоўж і ўпоперак рухаліся атрады па лёдзе возера, робячы па 20—25 кіламетраў у дзень. Пад кіраўніцтвам вопытных возеразнаўцаў В. А. Калечыца, І. А. Мыслівец, А. А. Серафімовіча і І. І. Богдзеля наша група паспяхова і ў кароткі тэрмін выканала неабходны аб'ём даследаванняў.

Вучням 6—8-х класаў Карасінскай васьмігадовай школы, у гасцях у якіх мы пабывалі, пашчасцілася пачуць цікавыя расказы аб азёрах нашай рэспублікі, аб славутасцях паўночных і паўднёвых раёнаў нашай Радзімы. Аб гэтым ім расказалі студэнты геаграфічнага факультэта С. Смірноў, В. Крукаў і супрацоўнік лабараторыі І. Богдзель.

Цяпер наша група накіруецца ва Ушацкі і Расонскі раёны, дзе прадстаіць у астатнія дні правесці аналагічныя даследаванні на азёрах Кароціца і Няшчэрда.

П. МІТРАХОВІЧ,
супрацоўнік лабараторыі возеразнаўства.

ПЕРАМОЖЦА — СТУДЭНТ БДУ

Закончылася ўсесаюзнае першынство студэнцкага таварыства «Буравеснік» па шашках. 20 спартсменаў з розных гарадоў краіны прынялі ўдзел у гэтых спаборніцтвах. Студэнт нашага універсітэта майстар спорту Уладзімір Зайдаль стаў пераможцай сярод стаклетачнікаў і заваяваў права выступаць на маладзёжным першынстве ВЦСПС, якое адбудзецца ў сакавіку.

НЯДЗЕЛЬНІК

У мінулую нядзелю ў інтэрнаце № 4, што на Паркавай магістралі, адбыўся чарговы нядзельнік. Студэнты добра папрацавалі ўсюды, і інтэрнат заззяў чысцінёй.

І. ЯНКОЎ.
(Карпункт прафкома).

КАРЫСНЫ СЕМІНАР

З розных куткоў нашай краіны сабраліся на семінар-нараду старшыні студэнцкіх прафкомаў універсітэтаў, педагагічных і іншых гуманітарных вну, каб пагутарыць аб павышэнні арганізатарскай ролі студэнцкіх камітэтаў прафсаюза вышэйшых навучальных устаноў, падзяліцца вопытам, пазнаёміцца з Мінскам.

Адкрыла семінар старшыня ЦК прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуковых устаноў Т. П. Янушкоўская. Затым перад удзельнікамі семінара выступілі загадчык аддзела навукі і навучальных устаноў ЦК КПБ А. Ц. Караткевіч, намеснік міністра вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР М. С. Ягораў. Аб павышэнні арганізатарскай ролі студэнцкіх прафкомаў ва ўдасканаленні вучэбна-выхаваўчага працэсу гаварыў намеснік загадчыка аддзела вытворчай работы і заработнай платы ЦК прафсаюза Г. М. Шманковіч.

У гэты ж дзень для удзельнікаў семінара ў актавай зале нашага універсітэта адбыўся канцэрт. Сваё майстэрства прадэманстравалі народны аркестр народных інструментаў і ансамбль танца «Крыжачок».

На другі дзень перад старшынямі прафкомаў выступілі інструктар ЦК прафсаюза К. Д. Бачарадзе, загадчык сектара студэнцкай моладзі культурна-масавага аддзела ВЦСПС Е. А. Фралоў. Яны расказалі аб асаблівасцях прававога рэгулявання навучання і работы студэнтаў вну і аб задачах прафкомаў па арганізацыі выхаваўчай і культурна-масавай работы. Аб рабоце прафкомаў вну па выкананню пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб мерах па далейшаму паляпшэнню матэрыяльных і жыллёва-бытавых умоў студэнтаў вну» паведаміў загадчык аддзела вытворчай работы і зарплаты ЦК прафсаюза І. Н. Адаскін.

Вечарам удзельнікі семінара зрабілі экскурсію па гораду, наведалі музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, іншыя памятныя месцы і славутасці сталіцы. У наступныя дні госці Мінска праслухалі шэраг дакладаў і гутарак, абмяняліся вопытам. Для іх была прачытана лекцыя аб міжнародным становішчы.

Старшыня прафкома БДУ А. М. Жылінскі расказаў пра універсітэт, яго традыцыі і справы. Затым прадстаўнікі вну пазнаёміліся з універсітэтам, агледзелі бібліятэку, вылічальны цэнтр, спартыўныя залы і лабараторыі.

За час знаходжання у Мінску старшыні прафкомаў наведалі Хатынь, Курган Славы, ВДНГ, пазнаёміліся з міжвузаўскім студэнцкім санаторыем-прафілакторыем.

І. СЦЯПУРА.
(Карпункт прафкома).

НА ЗДЫМКАХ:

● Са словам аб творчасці І. Лучанка выступае Р. Р. Шырма.

● На сцэне і ў зале.

Фота **Д. Чаховіча.**

У ІМЯ ЖЫЦЦЯ

Невыпадкова людзі, якія аддаюць сваю кроў дзеля выратавання іншых, называюцца донарамі. У перакладзе з лацінскай мовы донар—даравальнік, чалавек, які нясе здароўе, жыццё.

Быць донарам — гэта не прафесія, не грамадскае даручэнне. Гэта добраахвотная таварыская ўзаемадапамога, ўзаемавыручка, прынцып, па якому пабудаваны ўзаемаадносіны паміж людзьмі ў нашай краіне.

З кожным годам усё больш донараў, якія бязвыплатна аддаюць сваю кроў.

Студэнты біялагічнага факультэта актыўна ўдзельнічаюць у рабоце Чырвонага Крыжа. Па ліку донараў біяфак стаіць на першым месцы ва універсітэце. У 1973 годзе на кафедры фізіялогіі чалавека кожны другі студэнт быў донарам. А выпускніца біяфака 1973 года Вольга Ярута 6 разоў здавала кроў. Яна была членам камітэта Чырвонага Крыжа факультэта. Выпускнік факультэта Г. Вынаеў быў донарам 8 разоў.

Вядомы савецкі гематолаг прафесар А. Н. Філатава гаварыла: «Бязвыплатнае донарства ёсць не што іншае, як патрыятычны подзвіг!» І здзяйсняецца гэты подзвіг дзеля жыцця.

Н. ШАТЫРОНАК,
студэнтка V курса.

ПАПРАЎКА

У матэрыяле «Аб'ект даследавання—студэнцкая група» (№ 5 ад 14 лютага) у другой калонцы ў 15-м радку знізу замест 87,4 працэнта памылкова надрукавана 78,4 працэнта.

Рэдактар А. А. НІКОЛЕНКА.

«Белорусский университет» — орган парткома, ректората, месткома, комитета комсомола и профкома Белорусского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. В. И. Ленина. На белорусском языке.

Аб'ем — 1 друк. ар.
Газета выходзіць па чацвяргах.
Тыраж 2000 экз.

Наш адрас: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19.
Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

АТ 06596 Зак. 256.